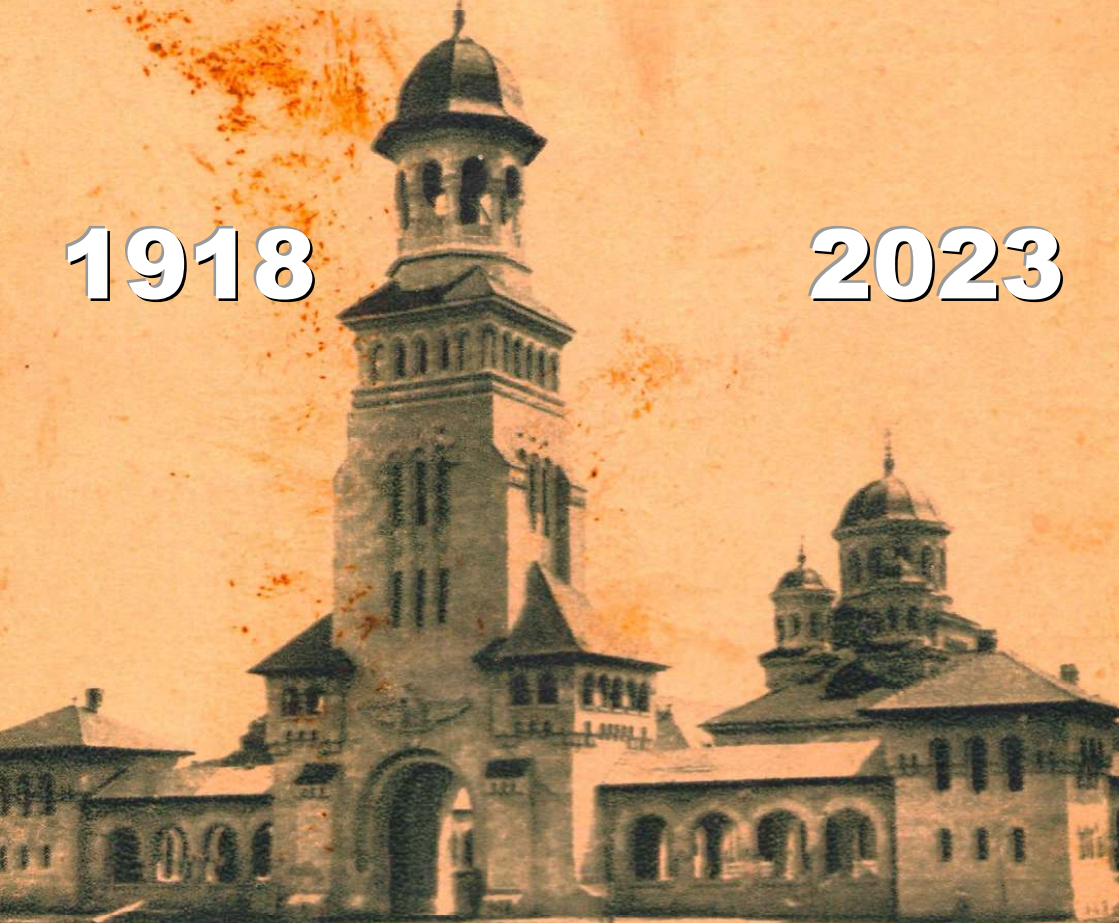

MAREA UNIRE

1918

2023

**Muzeul Județean Olt
Slatina, 2023**

8/919

FT № 5014 Li

M. I. Regelu Românilor
fl. Julia

Cetăţeni din Judeţul Olte şi oraşul
Rafua adunăm întruniţi azi în
într'un mare meeting national
în unanimitate în îndreapta-gândul
către Majestatele Voastre, emblema
si simbolul unităţii tuturor
Românilor, rugându-vă respectuos
să întindeţi protecţia baionetelor
Române şi asupra fraţilor noştri
Scumpul nostru Banat
Să trăieşti Majestate
Trăiească M. I. Regia Românilor
Trăiască Scumpă Noastră Duaste
Prezidiul Adunării

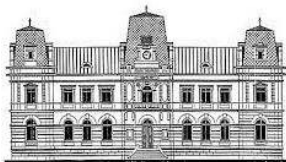
N. 349
3491
C. Drăgăneş

MAREA UNIRE

105

1918 - 2023

Muzeul Județean Olt

Slatina, 2023

Documentar întocmit în cadrul
Secției de Istorie și Arheologie a
MUZEULUI JUDEȚEAN OLT
pentru marcarea a 105 ani
de la Marea Unire din 1918

Coperta 1:

Catedrala Încoronării Regale Române din Alba Iulia.

Arh. V. Ștefănescu.

Fototeca Muzeului Județean Olt, inv. 3283

Coperta 2:

Telegramă trimisă de slătineni la 1 iunie 1919 regelui Ferdinand prin care solicitau ca întreg Banatul să aparțină României

Coperta 3

Fragment din raportul prefectului de Olt referitor la adunarea prin care slătinenii au cerut la 1 iunie 1919 încorporarea întregului Banat la România.

Coperta 4

Stema oficială a României Mari

Bun de tipar: 2023 noiembrie 29

Ediție digitală

CUPRINS

Cuvânt înainte – 1

Documente – 5

I. 1916 august 4/17, București

Fragment din Tratatul de alianță dintre România, Rusia, Franța, Anglia¹ și Italia prin care se garantează integritatea teritorială a României și dreptul acesteia de a anexa teritoriile românești din Austro-Ungaria – 5

II. 1916 august 15/28, București

Proclamația prin care regele Ferdinand și guvernul României se adresează națiunii române cu ocazia intrării statului nostru în război – 6

III. 1916 august 15/28, București

Înaltul Ordin de zi dat de regele Ferdinand Armatei Române cu ocazia intrării României în război – 7

IV. 1918 februarie 21, Chișinău

Articolul „Nu vom muri” publicat de Onisifor Ghibu în ziarul „România nouă” – 8

V. 1918 martie 27 / aprilie 9, Chișinău

Declarația Sfatului Țării de unire a Basarabiei cu România – 8

VI. 1918 octombrie 12, Oradea

Declarația Comitetului executiv al Partidului Național Român prin care se proclamă dreptul la autodeterminare a românilor din Ungaria – 10

VII. 1918 noiembrie 14, Iași

Proclamația conducerii Armatei Române la intrarea în Transilvania – 11

VIII. 1918 noiembrie 15/28, Cernăuți

Declarația adoptată de Congresul General al Bucovinei privind unirea cu România – 12

IX. 1918 noiembrie 18 / decembrie 1, Alba Iulia

Discursul lui Gheorghe Pop de Băsești la deschiderea Marii Adunări Naționale – 13

- X. 1918 noiembrie 18 / decembrie 1, Alba Iulia
Discursul lui Iuliu Maniu la Marea Adunare Națională – 14
- XI. 1918 noiembrie 18 / decembrie 1, Alba Iulia
Rezoluția Adunării Naționale de la Alba Iulia privind unirea teritoriilor românești din Regatul Ungariei cu România – 15
- XII. 1918 noiembrie 18 / decembrie 1, Alba Iulia
Proclamarea unirii teritoriilor românești din Ungaria cu România, act care desăvârșește unirea teritoriilor românești de la nordul Dunării în cadrul unui singur stat – 17
- XIII. 1918 decembrie 18, București
Decretul regal de recunoaștere a unirii Bucovinei cu România – 18
- XIV. 1919 iunie 1, Slatina
Telegrama trimisă de adunarea slătinenilor către regele Ferdinand prin care se solicita ca întregul Banat să fie recunoscut ca parte componentă a României – 19
- XV. 1919 iunie 1, Slatina
Informare a prefectului județului Olt în legătură cu adunarea slătinenilor pentru a solicita recunoașterea întregului Banat ca aparținând României și telegrama trimisă către Marile Puteri în acest sens – 19
- XVI. 1919 septembrie 10, Saint Germain-en-Laye
Recunoașterea internațională a unirii Bucovinei cu România – 20
- XVII. 1919 decembrie 29, București
Parlamentul român legiferează unirea teritoriilor românești din Ungaria cu România – 22
- XVIII. 1919 decembrie 31, București
Actul de ratificare a unirii Basarabiei cu România – 23
- XIX. 1920 mai 22 / iunie 4, Trianon
Recunoașterea internațională a unirii teritoriilor românești din Ungaria cu România – 25
- XX. 1920 octombrie 28, Paris
Tratatul internațional de recunoaștere a unirii Basarabiei cu România – 26
- Sărbătoarea națională a României în date și... texte – 31
(Introducere) – 31

- A. 1860 decembrie, Iași
Mihail Kogălniceanu propune ziua de 24 ianuarie ca sărbătoare națională într-un memoriu trimis domnului Alexandru Ioan Cuza – 31
- B. 1860 decembrie 27 (s.v.), Iași
Alexandru Ioan Cuza oficializează 24 ianuarie ca sărbătoare națională – 31
- B1. 1861 ianuarie 24 (s.v.)
Prima sărbătorire oficială a Zilei unirii – 32
- B2. 1866 februarie 11/24
Abdicarea lui Alexandru Ioan Cuza – 32
- B3. 1897 martie 7
24 ianuarie este din nou recunoscută ca sărbătoare – 32
- C. 1919 noiembrie 13, [Sibiu]
Prima decizie de sărbătorire a zilei de 1 Decembrie – 32
- D. 1920 februarie 8, București
24 ianuarie redevine oficial sărbătoare națională – 32
- D1. 1925 iunie 17, [București]
(Sărbătorile laice legale: 24 ianuarie, 1 Mai, 10 Mai) – 33
- E. 1949 august 18, București
Prin Decret al Consiliului de Stat 23 august este proclamată sărbătoare națională – 33
- F1. 1990 iulie 31, București
Legea nr. 10 instituie ziua de 1 Decembrie ca Zi națională a României – 34
- F2. 1990 august 1, București
Legea nr. 10 este publicată în *Monitorul Oficial* – 34
- F3. 1991 noiembrie 21, București
Simbolurile naționale prevăzute de Constituția României – 34
- Slatina și Marea Unire în fototeca Muzeului Județean Olt – 35
1. *Regimentul 3 Olt încolonat în fața Cazărmii din Slatina*, august 1916
 2. *Regimentul 3 Olt înainte de plecarea pe front în august 1916*
 3. *Podul de peste Olt* (11 Noiembrie 1916)
 4. *Slatina vom Wasserturm* (Wien, 1918)

5. *Slatina: Park* (Wien, 1918)
6. *Slatina: Distriktsgebäude* (Wien, 1918)
7. *Slatina: Am Olt* (Wien, 1918)
8. *Slatina: Präfektur* (Wien, 1918)
9. *Slatina: Hauptplatz* (Wien, 1918)
10. *Alba Iulia: Biserica de încoronare* (Alba Iulia)
11. *Alba Iulia: Catedrala Încoronării* (14 august 1923)
12. (*În amintirea înfăptuirii marelui ideal*)

CUVÂNT ÎNAINTE

„Actul de la 1 decembrie 1918 nu a fost un act ieșit dintr-o chibzuire rece, cum nici războiul nostru, al celor de aici, nu a fost rezultatul unui calcul îngust. A vorbit atunci voia elementară a veacurilor de avânt zdrobit și de speranțe împiedicate.

...Omagiul recunoștinței noastre să se îndrepte azi către poporul acest întreg, de oriunde și din toate vremile, martir și erou.”

Nicolae Iorga

Miracolul Marii Uniri a românilor de la 1 decembrie 1918, aspirațiile perpetue pentru unitate și concordie sunt realități incontestabile ale istoriei noastre naționale. Din perspectiva celor zece decenii și jumătate care s-au scurs de la desăvârșirea României Mari, se poate afirma cu obiectivitate, că hotărârea națiunii de atunci a materializat un ideal istoric venit din negura timpului.

În Evul Mediu, deși despărțit din punct de vedere politic, poporul român și-a păstrat nealterată *conștiința originii române*, a unității sale etno-lingvistice și etno-culturale, a legăturilor economice și politice neîntrerupte, a tradițiilor de civilizație prin care s-a afirmat în timp ca individualitate istorică distinctă. Pe temeiul acestei comunități, la care s-a adăugat nevoia unirii eforturilor în fața primejdiei externe, s-au născut tendințele unirii politice a celor trei țări românești în pragul trecerii de la veacul al XVI-lea la cel următor.

Domnul român Mihai Viteazul a adus sub autoritatea sa teritoriile vechi[i] Dacii –supranumit de aceea și „*restitutor al Daciei*”– și așa cum el însuși mărturisea marelui duce toscan Ferdinand I de Medici:

„Am cârmuit trei țări românești: Țara Românească, Transilvania și Moldova... așa fi putut să șed pe tron ca orice nevolnic dar cauza română nu m-a lăsat.”

Istorică înfăptuire a lui Mihai Viteazul –ce nu trebuie judecată prin durată ci prin simbol– a străbătut veacurile generând alte încercări, susținute de ideea devenită o doctrină politică a unității naționale. După Mihai Viteazul toți marii patrioți au luptat pentru îndeplinirea testamentului său politic. O spune și Nicolae Bălcescu, și mai târziu Nicolae Iorga –marii executori testamentari ai domnitorului:

„credem că testamentul lui Mihai Viteazul ne-a dat tăria să rezistăm.”

Supus unor presiuni îndelungate, poporul român i s-au pus noi stavile în calea înfăptuirilor sale de unire și independență deplină. Imperiile Habsburgic și Rus, în plină ascensiune, au silit Imperiul Otoman în declin, să recunoască anexiunea unor teritorii românești. După ce în 1688 Principatul transilvan este încorporat în Imperiul Habsburgic, la 1775 este anexată și partea de nord a Moldovei –ce se va numi de atunci Bucovina–, iar în urma războiului victorios al Rusiei țariste de la 1806-1812 împotriva Imperiului Otoman, încheiat cu Pacea de la București, Rusia a anexat Basarabia, partea de răsărit a Moldovei cuprinsă între Prut și Nistru.

Din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea tendințele de unitate se transformă în lupta pentru realizarea unirii politice a țărilor române.

Revoluția de la 1848 a constituit impulsul nestăvilit spre realizarea programului și acțiunilor comune peste granițele politice ale vremii. Exprimând acest crez politic, ziarul *Constituționalul* scria:

„...Toate țările locuite de români trebuie să se numească îndeobște România și să formeze un stat pentru că toate sunt patria românilor și pentru că toți locuitorii de pe dânsese formează națiunea românească care să fie una și nedespărțită.”

Intervenția brutală a marilor imperii care ne înconjurau a înăbușit aspirațiile vitale ale poporului român. Cu toată vitregia vremurilor, idealul unirii a devenit o forță materială, fiind afirmat

tot mai mult ca o condiție *sine qua non* a dezvoltării societății românești.

Unirea Moldovei și Țării Românești, realizată în 1859 prin dubla alegere a lui Alexandru Ioan Cuza a exemplificat hotărârea fermă a românilor de a-și hotărî singuri destinul istoric, trecând peste soluțiile impuse de cancelariile europene.

În cadrul epopeii de afirmare a unității statale a românilor, constituirea statului modern la 1859, apoi proclamarea și cucerirea independenței în 1877-1878, au fost etape decisive

„ale înmănuncherii într-un organism statal unitar a tuturor ramurilor națiunii române.”

Istoria Românilor, de la 1859 la 1918, putem afirma că a fost istoria luptei pentru pregătirea desăvârșirii unității statale. Obiectiv fundamental al societății românești în a doua jumătate a secolului XIX și începutul secolului XX, rezolvarea problemei naționale a unirii tuturor românilor a preocupat și a animat în cel mai înalt grad, viața politică și opinia publică românească, politica diplomatică a statului nostru.

Izbucnirea primului război mondial la 28 iulie 1914, a însemnat pentru națiunea română o nouă filă de istorie scrisă cu eroism și abnegație. După doi ani de neutralitate *„cu arma la picior”*, la 14/27 august 1916, în urma unui Consiliu de Coroană, întrunit la Cotroceni în prezența regelui Ferdinand, se hotărâ declanșarea războiului de întregire națională.

„Noi n-am intrat în haosul aceluia măcel pentru cuceriri, ci pentru dezrobiri” declara Barbu Ștefănescu Delavrancea de la tribuna Academiei Române *„noi nu vrem ce nu este al nostru, ci vrem unirea cu frații noștri din Ardeal, din Banat și din Bucovina.”*

Campania din 1916 avea să se soldeze cu un rezultat nefavorabil pentru România. Cu toate acestea armata română a reușit ca în anul 1917 să apere la Mărășești, Mărăști și Oituz ceea ce mai rămăsese din teritoriul național, menținând cu fermitate frontul est-european al Antantei.

„Defecțiunea rusească” a aliaților noștri de la răsărit, consecință a preluării puterii la 25 octombrie / 7 noiembrie de

către Partidul Bolșevic avea să aducă armata și statul român la faza semnării „Dictatului de la București” din 24 aprilie / 7 mai 1918. Potrivit datelor de care dispunem, în timpul ocupației militare a teritoriilor românești țara a fost jefuită de 1.140.809 tone de petrol, benzină și produse petroliere, 2.161.905 tone de produse alimentare și furaje. Totalul pierderilor înregistrate de România, prezentat la Conferința de Pace, s-a ridicat la 72 de miliarde lei aur.

Pentru neamul românesc Golgota nu lua fârșit odată cu terminarea primului război mondial și semnarea arministițiului de la 11 noiembrie 1918. În plan intern, de abia acum începea lupta politică pentru eliberarea și întregirea statului român, de consolidare a noului statut internațional postbelic, iar în mediul extern se iniția bătălia diplomatică pentru confirmarea noii ordini geopolitice stabilite, a caracterului statului român național și unitar, independent și suveran.

România Mare a luat naștere grație procesului istoric de devenire a unei națiuni, proces ireversibil încununat prin actele solemne de la Chișinău (27 noiembrie / 9 aprilie 1918), Cernăuți (15 / 28 noiembrie 1918) și Alba Iulia (18 noiembrie / 1 decembrie 1918).

Tratatele de Pace de la Paris din 1919-1920 aveau să consemneze noua configurație istorică: o României Mare, factor politic și militar de stabilitate în sud-estul și centrul Europei.

Acest documentar istoric a fost realizat din dorința omagierii celor 105 ani care au trecut de la Marea Unire de la 1 decembrie 1918.

Dr. Laurențiu-Gerard GUȚICĂ-FLORESCU
Șeful secției de istorie
din cadrul Muzeului județean Olt

DOCUMENTE

I

1916 august 4/17, București.

Fragment din Tratatul de alianță dintre România, Rusia, Franța, Anglia¹ și Italia prin care se garantează integritatea teritorială a României și dreptul acesteia de a anexa teritoriile românești din Austro-Ungaria.

III. Rusia, Franța, Anglia¹ și Italia recunosc României dreptul de a anexa teritoriile monarhiei Austro-Ungariei prevăzute și hotărnicite în art. 4.

IV. Marginile teritoriilor despre care e vorba în articolul trecut sînt hotărîte după cum urmează: Linia de hotar va începe de la Prut, de la un punct al frontierelor actuale între Rusia și România, aproape de Novosulița și va urca râul pînă la granița Galiției, la întîlnirea Prutului cu Ceremușul. De aici va urma frontiera dintre Galiția și Ungaria pînă la punctul Steagul [= Stogu], cota 1.655. Mai departe va urma linia de despărțire dintre apele Tisei și Vizului ca să ajungă la Tisa, la satul Trebuza, mai sus de locul unde se unește cu Vizo. De la acest punct ea va coborî malul Tisei pînă la 4 km mai jos de locul unde se întîlnește cu Someșul, lăsînd satul Vesarasi - Nămeni României; va continua, apoi, în direcția sud-sud-est pînă la un punct la 6 km est de orașul Debrețin. De la punctul acesta va atinge Crișul la 3 km mai jos de locul de întîlnire al celor 2 afluenți ai săi, se va uni apoi cu Tisa, la înălțimea satului Algyö, la nord de Seghedin, trecînd la apus de satele Oroshaza și Bekesamson [= Bekescsaba], la 3 km, de la care va face apoi o mică îndoitură. De la Algyö linia va coborî malul Tisei pînă la vărsarea în Dunăre și, în sfîrșit, va urma malul Dunării pînă la frontiera actuală a României...

Bb. *Revista de istorie militară*, București, 1990, nr. 6, p. 1.

II

1916 august 15/28, București.

Proclamația prin care regele Ferdinand și guvernul României se adresează națiunii române cu ocazia intrării statului nostru în război.

Români,

Războiul care de 2 ani a încins tot mai strâns hotarele noastre, a zdruncinat adânc vechiul așezămînt al Europei și a învederat că pe viitor numai pe temeiul național se poate asigura viața pașnică a popoarelor. Pentru neamul nostru el a adus ziua așteptată de veacuri de conștiința națională, ziua unirei lui.

După vremuri îndelungate de nenorociri și grele încercări, înaintașii noștri au reușit să întemeieze statul român, prin Unirea Principatelor, prin Războiul de Independență, prin munca lor neobosită pentru renașterea națională.

Astăzi ne este nouă dat să întregim opera lor închegînd pentru totdeauna ceea ce Mihai Viteazul a înfăptuit numai pentru o clipă: unirea românilor de pe cele două părți ale Carpaților. De noi atîrnă astăzi să scăpăm de sub stăpînire străină pe frații noștri de peste munți și din plaiurile Bucovinei unde Ștefan cel Mare doarme somnul de vechi.

În noi, în virtuțile noastre, în vitejia noastră stă putința de a le reda dreptul ca într-o Românie întregită și liberă de la Tisa pînă la Mare, să propășească în pace potrivit datinilor și aspirațiunilor gîntei noastre.

Români,

Însuflețiți de datoria sfîntă ce ni se impune, hotărîți să înfruntăm cu bărbăție toate jertfele legate de un crîncen război, pornim la luptă cu avîntul puternic al unui popor care are credință neclintită în menirea lui.

Ne vor răsplăti roadele glorioase ale izbîndei.

Cu Dumnezeu înainte.

Ferdinand.

III

1916 august 15/28, București.

Înaltul Ordin de zi dat de regele Ferdinand Armatei Române cu ocazia intrării României în război.

Ostași,

V'am chemat să vă puneți steagurile voastre peste hotarele unde frații voștri vă așteaptă cu nerăbdare și inima plină de nădejde. Umbrele marilor Voevozi Mihai Viteazul și Ștefan cel Mare a[le] căror rămășițe zac în pământurile ce veți desrobi, vă îndeamnă la biruință. Ca vrednici ostași ai oștirilor care au învins la Războieni, la Călugăreni și la Plevna, veți lupta alături de marile națiuni cu care ne-am unit. O luptă aprigă vă așteaptă. Cu bărbăție să-i îndurăm greutățile și cu ajutorul lui Dumnezeu izbânda va fi a noastră. Arătați-vă deci demni de gloria străbună. De-a lungul veacurilor un neam întreg vă va binecuvânta și vă va slăvi.

Ferdinand.

Bb. *Registrul Jurnal de Operațiuni al Regimentului 3 Olt*, fotocopie din Arhiva istorică și memorială a Muzeului județean Olt.

IV

1918 februarie 21, Chișinău.

Articolul „Nu vom muri” publicat de Onisifor Ghibu în ziarul *România Nouă*.

...Nu, noi nu vom muri!

Prea mult ne iubim limba și pământul, prea mult sânge am vărsat de veacuri pentru idealul nostru, prea este puternică conștiința națională în toți românii de la Tisa până la Nistru și chiar dincolo de acesta, încât să ne mai fie astăzi teamă...

Mai este în noi destulă vlagă. Am dovedit-o înaintea lumii întregi, pe câmpul de luptă, au dovedit-o românii din

Transilvania și Bucovina, care cu zecile de mii au alergat de bună voie sub steagurile României, a dovedit-o Basarabia, care în mai puțin de un an de zile a izbutit să se prefacă binișor într-o țară națională, au dovedit-o chiar și frații noștri de peste Nistru, care au cerut să fie alipiți la frații lor de dincoace de apa Nistrului...

Și de aceea, orice nedreptate vor croi pe spatele nostru aceia care se cred astăzi biruitori, noi ne vom îndeplini idealul nostru sfânt care a fost lăsat de însuși Dumnezeu dreptății...

V

1918 martie 27 / aprilie 9, Chișinău.

Declarația Sfatului Țării de unire a Basarabiei cu România.

În numele poporului Basarabiei, Sfatul Țării declară:

Republica Democratică Moldovenească (Basarabia), în hotarele ei dintre Prut, Nistru, Dunăre, Marea Neagră și vechile granițe cu Austria, ruptă de Rusia acum o sută și mai bine de ani din trupul vechei Moldove.

În puterea dreptului istoric și a dreptului de neam, pe baza principiului ca noroadele să-și hotărască soarta lor, de azi înainte și pentru totdeauna *se unește cu mama sa România*.

Această unire se face pe următoarele baze:

1. Sfatul Țării actual rămâne mai departe pentru rezolvarea și realizarea reformei agrare după nevoile și cererile norodului. Aceste hotărâri se vor recunoaște de Guvernul Român.

2. Basarabia își păstrează autonomia provincială, având un Sfat al Țării (Dietă), ales pe viitor prin vot universal, egal, direct și secret, cu un organ împlinitor și administrație proprie.

3. Competența Sfatului Țării este:

a) votarea bugetelor locale;

b) controlul tuturor organelor zemstvelor și orașelor;

c) numirea tuturor funcționarilor administrației locale prin Organul său Împlinitor, iar funcționarii înalți sunt întăriți de guvern.

4. Recrutarea armatei se va face în principiu pe baze teritoriale.

5. Legile în vigoare și organizația locală (zemstve și orașe) rămân în putere și vor putea fi schimbate de Parlamentul Român, numai după ce vor lua parte la lucrările lui și reprezentanții Basarabiei.

6. Respectarea drepturilor minorităților din Basarabia.

7. Doi reprezentanți ai Basarabiei vor intra în Consiliul de Miniștri român, acum desemnați de actualul Sfat al Țării, iar pe viitor luați din sânul reprezentanților Basarabiei din Parlamentul Român.

8. Basarabia va trimite în Parlamentul Român un număr de reprezentanți proporțional cu populația, aleși pe baza votului universal, egal, direct și secret.

9. Toate alegerile din Basarabia pentru voloste și sate, orașe zemstve și Parlament se vor face pe baza votului universal, egal, direct și secret.

10. Libertatea personală, libertatea tiparului, a cuvântului, a credinței, a adunărilor și toate libertățile obștei vor fi grantate prin Constituție.

11. Toate călcările de legi făcute din motive politice în vremuri tulburi ale prefacerii din urmă sunt amnestiate.

Basarabia unindu-se, ca fiică, cu mama sa România, Parlamentul Român va hotărî convocarea neîntârziată a Constituantei, în care vor intra proporțional cu populația și reprezentanții Basarabiei aleși prin vot universal, egal, direct și secret, spre a hotărî împreună cu toți înscrierea în Constituție a principiilor și a granațiilor de mai sus.

Trăiască Unirea Basarabiei cu România de-a pururi și totdeauna!

[Predeșdintele Sfatului Țării, / Ion Incuieț
Vice-Președinte, / Pan[telimon] Halippa
Secretarul Sfatului Țării, / I[on] Buzdugan]

Bb. Arhivele Statului din România: *România. Documentele Unirii 1918*, București: Edit. Fundației Culturale Române, 1993, pp. 86-87; cf. Vasile PUȘCAȘ: *Marea Unire 1918*.

VI

1918 octombrie 12, Oradea. Declarația Comitetului executiv al Partidului Național Român prin care se proclamă dreptul la autodeterminare a românilor din Ungaria.

Comitetul executiv al Partidului Național Român din Ardeal și Ungaria, ca organ politic al națiunii române din Ardeal și Ungaria, constantă că urmările războiului îndreptățesc pretențiile de veacuri ale națiunii române la deplina libertate națională. Pe temeiul dreptului firesc, că fiecare națiune poate dispune, hotărî singură și liber de soarta ei, un drept care este acum recunoscut și de către guvernul ungar prin propunerea de armistițiu a monarhiei, națiunea română din Ungaria și Ardeal dorește acum să facă uz de acest drept și reclamă în consecință și pentru ea dreptul, ca liberă de orice înrăurire străină să hotărască singură plasarea ei printre națiunile libere, recum și stabilirea legăturii de coordonare a ei cu celelalte națiuni libere. Organul național al națiunii române din Ungaria și Ardeal nu recunoaște îndreptățirea acestui parlament și acestui guvern [al Ungariei –n.n.] să se considere ca reprezentante ale națiunii române, ca să poată reprezenta la congresul general de pace interesele națiunii române din Ungaria și Ardeal, căci apărarea intereselor ei națiunea română o poate încredința numai unor factori designați de propria lor adunare națională.

Afară de organele delegate de adunarea națională sau alese din mijlocul său, așadar afară de Comitetul executiv al Partidului Național Român nimeni nu poate fi îndreptățit să trateze și să hotărască în treburi care se referă la situația politică a națiunii române. Toate deciziunile și acordurile, care s-ar lua și s-ar face fără aprobarea acestor organe, le declarăm ca nule și fără valoare, care nu leagă întru nimic

națiunea română. Națiunea română care trăiește în monarhia austro-ungară așteaptă și cere –după multe suferințe de veacuri– afirmarea și valorizarea drepturilor ei nestrămutate și inalienabile, la deplină viață națională.

Bb. Vasile PUȘCAȘ: *Marea Unire 1918: România Mare. Acte și documente.* [Cluj-Napoca: Studia Editură & Tipografie, 2018], p. 132.

VII

1918 noiembrie 14, Iași.

Proclamația conducerii Armatei Române la intrarea în Transilvania.

Proclamația Armatei Române către Ardelenii Români!

Din Înaltul Ordin al M.S. Regelui Ferdinand I, în urma chemării Comitetului Național Român, armata noastră a trecut Carpații pentru a desființa hotarele care se ridicau între noi, rupând în două trupul aceluiași neam. Pășind cu dragoste frățească pe pământul Transilvaniei, oștirea române vine în numele unor sfinte drepturi naționale și omenești pentru a garanta libertatea deplină a tuturor.

Însuflețiți de aceste gânduri, asigurăm pe toți locuitorii pământului românesc până la Tisa și Dunăre, fără deosebire de neam și lege, că vom păzi cu credință viața și avutul tuturor...

Români!

Pe câmpia Turdei, unde deodată cu trupul Marelui Voevod Mihai a căzut înfrânt și visul nostru secular, astăzi flutură din nou mândrele flamuri române, înfăptuind pentru vecie Unirea tuturor românilor.

Șeful Statului Major General al Armatei,
general [Constantin] Prezan.

Bb. „Proclamația Armatei Române către Ardeleni”, *Neamul românesc*, Iași, nr. 315, 14 XI 1918, p. 1.

VIII

1918 noiembrie 15/28, Cernăuți

Declarația adoptată de Congresul General al Bucovinei privind unirea cu România.

Moțiune:

Congresul General al Bucovinei, întrunit azi, joi, în 15/28 noiembrie 1918 în Sala Sinodală din Cernăuți, considerînd că, de la fundarea Principatelor Române, Bucovina, care cuprinde vechile ținuturi ale Sucevei și Cernăuților, a făcut pururea parte din Moldova, care în jurul ei s-a încheșat ca stat;

Considerînd că în cuprinsul hotarelor acestei țări se găsește vechiul scaun de domnie de la Suceava, gropnițele domnești de la Rădăuți, Putna și Sucevița, precum și multe alte urme și amintiri scumpe din trecutul Moldovei;

Considerînd că fiii acestei țări, umăr la umăr cu frații lor din Moldova și sub conducerea acelorași domnitori, au apărat de-a lungul veacurilor ființa neamului lor împotriva tuturor încălcărilor din afară și a cotropirii păgîne;

Considerînd că în 1774, prin vicleșug Bucovina a fost smulsă din trupul Moldovei și cu de-a sila alipită coroanei Habsburgilor;

Considerînd că 144 de ani poporul bucovinean a îndurat suferințele unei ocîrmuiri străine care îi nesocotea drepturile naționale și care prin strîmbătăți și persecuții căuta să-i înstrăineze firea și să învrăjbească celelalte neamuri cu care el voiește să trăiască ca frate;

Considerînd că, în scurgere de 144 de ani, Bucovinenii¹ au luptat ca niște mucenici pe toate cîmpiile de bătălie în Europa sub steag străin pentru menținerea, slava și mărirea asupritorilor lor, și că ei drept răsplată aveau să îndure micșorarea drepturilor moștenite, izgonirea limbii lor din viața publică, din școală și chiar din biserică;

Considerînd că în același timp poporul băștinaș a fost împiedicat sistematic de a se folosi de bogățiile izvoarelor de

cîștig ale acestei țări și despoiată în mare parte de vechea sa moștenire;

Considerînd că, cu toate acestea, Bucovinenii nu au pierdut nădejdea că ceasul mîntuirii, așteptat cu atîta dor și suferință, va sosi și că moștenirea lor străbună, tăiată prin granițe nelegiuite, se va reîntregi prin realipirea Bucovinei la Moldova lui Ștefan, și că au nutrit vecinic credința că marele vis al neamului se va împlini, cînd se vor unit toate țările române dintre Nistru și Tisa într-un stat național unitar;

Constată că ceasul acesta mare a sunat!

Astăzi, cînd după sfortări și jertfe uriașe din partea României și a puternicilor și nobililor ei aliați, s-au întronat în lume principiile de drept și umanitate pentru toate neamurile, și cînd în urma loviturilor zdrobitoare Monarchia austro-ungară s-a zguduit în temelii ei și s-a prăbușit, și toate neamurile încătușate în cuprinsul ei și-au cîștigat dreptul de liberă hotărîre de sine, cel dintîi gînd al Bucovinei dezrobite se îndreaptă către Regatul României, de care întotdeauna am legat nădejdea dezrobirii noastre.

Drept aceea noi, Congresul General al Bucovinei, întrupînd suprema putere a țării și fiind investiți singuri cu puterea legiuitoare, în numele suveranității naționale, hotărîm:

Unirea necondiționată și pe vecie a Bucovinei în vechile ei hotare pîna la Ceremuș, Colacin și Nistru cu Regatul României.

Bb. *Probleme fundamentale ale istoriei României*, București: Edit. Didactică și Pedagogică, 1983, pp. 348-349.

IX

1918 noiembrie 18 / decembrie 1, Alba Iulia

Discursul lui Gheorghe Pop de Băsești la deschiderea Marii Adunări Naționale.

...Prea iubiții mei! Onorată adunare a tuturor românilor din Transilvania, Ungaria și Banat! Națiunea română la toate

evenimente mari, istorice, în trecut și astfel și astăzi, s-a adunat pentru a decide asupra sorții sale...

Dușmanii seculari, care ne-au ținut veacuri de-a rîndul în lanțuri fizice, ne-au ținut pînă ieri înlănțuiți sufletește, înăbușind cu brutalitate toate manifestările sufletului românesc dornic de libertate și cultură națională. Lanțurile acestei robii sîntem chemați, fraților, să le zdrobim astăzi în această mare adunare națională a tuturor românilor din Ungaria și Transilvania, aici pe pămîntul stropit de sîngele martirilor Horea și Cloșca.

Vrem să zdrobim lanțurile robiei noastre sufletești, prin realizarea marelui vis al lui Mihai Viteazul: uniunea tuturor celor de-o limbă și de o lege, într-un singur și nedespărțit stat românesc. Lăsați-vă pătrunși, fraților, de fiorii sfinți ai acestui strălucit praznic național și în cea mai deplină și frățească armonie să clădim temeliiile fericirii noastre naționale viitoare.

Dumnezeu să binecuvînteze sfatul nostru și lucrările noastre!

Bb. Valeriu ACHIM: *România Mare*, Baia Mare: Edit. Gutinul, 1990, pp. 8-9.

X

1918 noiembrie 18 / decembrie 1, Alba Iulia

Discursul lui Iuliu Maniu la Marea Adunare Națională.

...Dar și considerații de natură practică pretind închegarea într-o singură forță unitară a întreg neamului românesc.

Cum vom putea noi apăra în împrejurări radical schimbate și pe viitor ființa noastră națională și comorile noastre sufletești fără a opune pericolelor din afară întreaga noastră forță națională?

Cum vom putea noi menține integritatea etnică a teritoriului nostru dacă dezvoltarea vieții noastre culturale și economice nu va fi sub scutul întregului neam românesc?

Să nu trecem însă cu vederea că, în calea împlinirii idealului nostru, nu dăm numai de prieteni, ci și de dușmani, care mînați

de interesul lor rău priceput, se vor sili cu siguranță să împiedice înfăptuirea hotărîrii noastre.

Nu-i iertat să lăsăm necombătută nici bănuiala celor neorientați, nici intriga dușmanilor noștri. Trebuie să constatăm clar și peste orice îndoială, ce înțelegem noi sub dreptatea pe care vrem s-o înfăptuim și să lămurim cum pricepem noi libertatea și unitatea națiunii noastre...

Bb. *Revista de istorie militară*, București, 1990, nr. 6, p. 13.

XI

1918 noiembrie 18 / decembrie 1, Alba Iulia

Rezoluția Adunării Naționale de la Alba Iulia privind unirea teritoriilor românești din Regatul Ungariei cu România.

Rezoluțiunea Adunării Naționale de la Alba-Iulia din 18 Noembrie¹ / 1 Decembrie 1918

I. Adunarea Națională a tuturor Românilor din Transilvania, Banat și Țara Ungurească, adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba-Iulia în ziua de 18 Noembrie¹ [stil] v[echi] 1 Decembrie [stil] n[ou], decretează unirea acelor Români și a tuturor teritoriilor locuite de dînșii cu România. Adunarea Națională proclamă în¹ deosebi dreptul inalienabil al națiunii române la întreg Banatul cuprins între râurile Mureș, Tisa și Dunăre.

II. Adunarea Națională rezervă teritoriilor sus indicate autonomie provizorie pînă la întrunirea Constituantei aleasă pe baza votului universal.

III. În legătură cu aceasta, ca principii fundamentale la alcătuirea noului Stat Român, Adunarea Națională proclamă următoarele:

1. Deplină libertate națională pentru toate popoarele¹ conlocuitoare. Fiecare popor se va instrui, administra și judeca în limba sa proprie prin indivizi din sînul său și fiecare popor va primi drept de reprezentare în corpurile legiuitoare și la

guvernarea țării în proporție cu numărul indivizilor ce-l alcătuiesc.

2. Egală îndreptățire și deplină libertate autonomă confesională pentru toate confesiunile din Stat.

3. Înfăptuirea desăvârșită a unui regim curat democratic pe toate terenele¹ vieții publice. Votul obștesc direct, egal, secret, pe comune, în mod proporțional, pentru ambele sexe în vîrstă de 21 de ani la reprezentarea în comune, județe ori parlament.

4. Desăvârșită libertate de presă, asociere și întrunire; liberă propagandă a tuturor gîndurilor omenești.

5. Reforma agrară radicală. Se va face conscrierea tuturor proprietăților, în special a proprietăților mari. În baza acestei conscrieri, desființînd fideicomisele și, în temeiul dreptului de a micșora după trebuință latifundiile, se va da posibilitatea țăranului să-și creeze o proprietate (arător, pășune, pădure) cel puțin atît cît să poată munci el și familia lui. Principiul conducător al acestei politici agrare e pe de o parte promovarea nivelării sociale, pe de altă parte potențarea producției.

6. Muncitorimii industrială i se asigură același drepturi și avantagii, care sînt legiferate în cele mai avansate state industriale din apus.

IV. Adunarea Națională dă expresiune dorinței sale ca Congresul de pace să înfăptuiască comuniunea națiunilor libere în așa chip ca dreptatea și libertatea să fie asigurate pentru toate națiunile mari și mici deopotrivă, iar în viitor să se elimineze¹ războiul ca mijloc pentru regularea raporturilor internaționale.

V. Românii adunați în această Adunare salută pe frații lor din Bucovina, scăpați de sub jugul monarhiei Austro-Ungare¹ și uniți cu țara mamă¹ România.

VI. Adunarea Națională salută cu iubire și entuziasm liberarea popoarelor subjugate pînă aci¹ în monarhia Austro-Ungară¹, anume națiunile¹: cehoslovacă, austro-germană, jugoslavă¹, polonă și ruteană și hotărăște ca acest salut să se aducă la cunoștința tuturor acelor națiuni.

VII. Adunarea Națională cu smerenie se înclină înaintea memoriei acelor buni români, care în acest război și-au vărsat sîngele pentru înfăptuirea idealului nostru, murind pentru libertatea și unitatea națiunii române.

VIII. Adunarea Națională dă expresiune mulțumitei¹ și admirațiunii sale tuturor puterilor aliate, care prin strălucitele lupte purtate cu cerbie împotriva unui dușman pregătit de multe decenii pentru război, au scăpat civilizațiunea din ghiarele barbariei.

IX. Pentru conducerea mai departe a afacerilor Națiunii Române din Transilvania, Banat și Țara Ungurească, Adunarea Națională hotărăște instituirea unui Mare Sfat Național Român, care va avea toată îndreptățirea să reprezinte națiunea română, oricînd și pretutindeni față de toate națiunile lumii și să ia toate dispozițiile pe care le află necesare în interesul națiunii.

[ss] Ștefan C[iceo] Pop / Vice-Președinte al Adunării Naționale
[ss] Dr. Laurențiu Onea / Notar al Adunării Naționale.

XII

1918 noiembrie 18 / decembrie 1, Alba Iulia

Proclamarea unirii teritoriilor românești din Ungaria cu România, act care desăvîrșește unirea teritoriilor românești de la nordul Dunării în cadrul unui singur stat.

Proclamarea

Unirii Tuturor Românilor

(Extras din stenograma ședinței din 1 Decembrie 1918 a Adunării Naționale de la Alba-Iulia)

Este un moment solemn!

Președintele Adunării Naționale, George¹ Pop de Băsești se ridică și întreabă dacă Adunarea Națională primește proiectul de rezoluțiune prezentat de Vasile Goldiș (urmează aprobațiuni entuziaste și însuflăite aclamații îndelungate).

În continuare Președintele

Proclamă:

„Adunarea Națională a poporului român din Transilvania, Banat și Părțile Ungariei a/primit¹ Rezoluțiunea prezentată de Vasile Goldiș în întregimea ei și astfel:

Unirea acestor provincii românești cu Țara mamă și cu celelalte provincii surori alipite ei, este pentru toate veacurile pecetluită.”

(Urmează clipe de delir¹, îmbrățișări între frați, sărutări, urale și nesfârșite aplauze).

Președinte / ss. George¹ Pop de Băsești
Pentru conformitatea [...] / Notar al Adunării Naționale
dr. Laurențiu Onea.

Bb. Pușa ROTH: „Marea Unire de la 1 Decembrie 1918 în documente”, (2017 XII 1),
<leviathan.ro/wp-content/uploads/2017/12/8-proclamatia-unirii-din-19181.jpg>

XIII

1918 decembrie 18, București.

Decretul regal de recunoaștere a unirii Bucovinei cu România.

Ferdinand I^{iū}

Prin grația lui Dumnezeu și voința Națională
Rege al României

La toți de față și viitori sănătate

Asupra raportului Președintelui Consiliului Nostru de Miniștri
Nr. 2211/1918,

Luând act de hotărârea unanimă a Congresului general al
Bucovinei din Cernăuți de la 15 Noembrie 1918.

AM DECRETAT ȘI DECRETĂM:

Art. I. Bucovina, în cuprinsul granițelor sale istorice este și rămâne de a pururea unită cu Regatul României.

Art. II. Președintele Consiliului Nostru de Miniștri este însărcinat cu executarea acestui Decret.

Dat în București în 18 Decembrie 1918.

L.S. [ss] Ferdinand

PREȘEDINTELE CONSILIULUI DE MINIȘTRI,
L.S. [ss] Ion I.C. Brătianu.

XIV

1919 iunie 1, Slatina

Telegrama trimisă de adunarea slătinenilor către regele Ferdinand prin care se solicita ca întregul Banat să fie recunoscut ca parte componentă a României.

M[ajestății] S[ale] Regelui Românilor
[la] Alba Julia¹

Cetățenii din Județul¹ Olt și orașul Slatina[,] întruniți azi 1 Junie¹ [1919] într'un mare meeting¹ național[,] în unanimitate își îndreaptă gândul către Majestățile Voastre, simbolul unității tuturor Românilor, rugându-vă respectuos să întindeți protecția baionetelor române și asupra fraților din scumpul nostru Banat.

Să trăiți Majestate[!]

Trăiască M[ajestatea] S[a] Regina Românilor[!]

Trăiască scumpa noastră Dinastie[!]

Președintele Adunării / [ss] C. Drăgoescu

Bb. Copie dactilo la Muzeul județean Olt.

XV

1919 iunie 1, Slatina

Informare a prefectului județului Olt în legătură cu adunarea slătinenilor pentru a solicita recunoașterea întregului Banat ca aparținând României și telegrama trimisă către Marile Puteri în acest sens.

„Excelențelor LOR

Primii delegați ai Angliei¹, Franței, Italiei și Statelor Unite [ale Americii]

Congresul de la Versailles¹ / Paris

Cetățenii județului OLT, din România, întruniți astăzi 1 Iunie [1919] la Slatina într'o mare adunare Națională¹, roagă

stăruitor pe Înalții reprezentanți ai Puterilor Aliate și făuritori ai gra[n]ițelor viitoare să nu lase în inima tuturor Românilor rana sângerândă pe care au lăsat[-]o Prusieni[i] în inima Francezilor după 1870.

Banatul este Alsacia noastră și ori-ce¹ bucată sfâșiată din el e sfâșiată din însuși corpul nostru[.] Tisa, Nistrul și Dunărea nu sunt pentru noi dorințe deșarte ci necesități reale, adăposturi naturale fără [de] care România viitoare nu va avea nici siguranța[,] nici liniștea necesară.

Noi nu vom uita națiunile care ne vor sprijini în legitimizele noastre revendicări”

După întrunirea dela¹ sala [„]Carpați[“], mulțimea cu muzica militară, societățile cu drapelele au parcurs străzile în liniște oprindu-se înaintea Palatului Administrativ, unde mulțimea văzând pe reprezentantul american, i-a făcut din nou manifestați[e], a[i]ci au vorbit[:] Scevola Zăgănescu, Avocat și D-I Institutur C. [= George] Poboran.

S'a petrecut în perfectă liniște.

Prefect [de] Olt / [ss] V[asile] Alimăneșteanu

Bb. Copie dactilo la Muzeul județean Olt.

XVI

1919 septembrie 10, Saint Germain-en-Laye

Recunoașterea internațională a unirii Bucovinei cu România.

TRACTAT DE PACE / Între
Puterile aliate și asociate și Austria
Protocol și Declarațiuni

Semnate la Saint Germain-en-Laye la 10 septembrie 1919
STATELE-UNITE ALE AMERICII, IMPERIUL BRITANIC, FRANȚA,
ITALIA ȘI JAPONIA

Puteri desemnate în Tratatul de față ca principalele Puteri aliate și asociate:

BELGIA, CHINA, CUBA, GRECIA, NICARAGUA, PANAMA, POLONIA, PORTUGALIA, ROMÂNIA, STATUL SERBO¹-CROATO-SLOVEN, SIAM, CEHOSLOVACIA

Constituind, împreună cu Principalele Puteri de mai sus, Puterile aliate și asociate, / pe de o parte, și Austria, / de altă parte:

Considerînd că, în urma cererii fostului Guvern Imperial și Regal al Austro-Ungariei, un armistițiu a fost acordat Austro-Ungariei la 3 noiembrie 1918, de către Principalele Puteri aliate și asociate, pentru ca un Tractat¹ de pace să poată fi încheiat;

Considerînd că Puterile aliate și asociate sunt¹ de asemenea doritoare ca războiul, în care unele dintre ele au fost tîrîte pe rînd, în mod direct sau indirect, contra Austro-Ungariei și care își are originea în cedlarițuinea de război adresată la 28 iulie 1914 de către fostul Guvern Imperial și Regal al Austro-Ungariei, Serbiei și în ostilitățile conduse de Germania, aliata Austro-Ungariei să facă loc unei păci temeinice, drepte și durabile;

Considerînd că fost monarhiei austro-ungară a încetat azi de a mai exista și a făcut loc, în Austria, unui guvern republican;

Că principalele Puteri aliate și asociate au recunoscut că statul ceho-slovac¹, în teritoriul căruia este încorporată o parte din teritoriile zesei [= zisei] monarhiei, constituie un stat liber, independent și aliat;

Că zisele Puteri au recunoscut de asemenea unirea unor anumite părți din teritoriul zisei monarhiei cu teritoriul Regatului Serbiei ca Stat liber, independent și aliat, sub numele de Stat Serbo¹-Croato-Sloven;

Considerînd, că restabilind pacea, este necesar de a se reglamenta¹ starea de lucruri rezultînd din desființarea zisei monarhiei și statornicirea ziselor state și de a așeza Guvernul acestor țări pe baze durabile, conforme cu justiția și echitatea;

...

SECȚIUNEA IV / România

Articolul 59 / Austria renunță, în ceea ce o privește, în favoarea României la toate drepturile și titlurile asupra părții fostului Ducat al Bucovinei cuprinsă dincoace de fruntariile României, astfel precum vor fi fixate ulterior de principalele Puteri aliate și asociate.

Bb. *România. Documente străine despre români*. Ed. II-a. București: Direcția Generală a Arhivelor Statului din România, 1992, pp. 319-320 (fragment).

XVII

1919 decembrie 29, București

Parlamentul român legiferează unirea teritoriilor românești din Ungaria cu România.

LEGE / asupra

UNIREI TRANSILVANIEI, BANATULUI, CRIȘANEI, SATMARULUI
ȘI MARAMUREȘULUI CU VECHIUL REGAT AL ROMÂNIEI

ART. UNIC.) Se ratifică, investindu-se cu putere de lege, Decretul-Lege No. 3631 din 11 Decembrie 1918, publicat în Monitorul Oficial No. 212 din 13 Decembrie 1918, privitor la Unirea Transilvaniei, Banatului, Crișanei, Satmarului și Maramureșului cu vechiul Regat al României, în cuprinderea următoare:

FERDINAND I

PRIN GRAȚIA LUI DUMNEZEU ȘI VOINȚA NAȚIONALĂ

REGE AL ROMÂNIEI

LA TOȚI DE FAȚĂ ȘI VIITORI SĂNĂTATE.

Asupra raportului Președintelui Consiliului Nostru de Miniștri sub No. 2171 din 1918,

Luând act de hotărârea unanimă a Adunării Naționale din Alba-Iulia.

AM DECRETAT ȘI DECRETĂM:

ART. I) Ținuturile cuprinse în hotărârea Adunării Naționale din Alba-Iulia dela¹ 18 Noembrie¹ 1918, sunt și rămân de apururea¹ unite cu Regatul României //

ART. II) Președintele Consiliului Nostru de Miniștri este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a Decretului-Lege de față. Dat în București la 11 Decembrie 1918.

FERDINAND I

PREȘEDINTELE / CONSILIULUI DE MINIȘTRI /
ȘI MINISTRU DE EXTERNE, Ion I.C. Brătianu

Această lege s'a votat de Adunare Deputaților în ședința dela¹ 29 Decembrie 1919, în unanimitate prin aclamațiuni.

PREȘEDINTE, [ss] N[icolae] Iorga
SECRETAR, / [ss] Ștefan Meteș

Directorul Adunării, / [ss] [Ion] Brătescu-Voinești

Această lege s'a votat de Senat în ședința dela¹ 29 Decembrie anul 1919, în unanimitate prin aclamațiuni.

PREȘEDINTE, / [ss] Dr. C. Șumuleanu
SECRETAR, / [ss. i.]

Directorul Senatului, / [ss. i.]

Bb. „Unirea Transilvaniei, Banatului, Crișanei și Maramureșului cu România –Marea Unire, 1 decembrie¹ 1918”, Ambasada României în Republica Italiană, [2018], <roma.mae.ro/node/2600>.

XVIII

1919 decembrie 31, București

Actul de ratificare a unirii Basarabiei cu România.

FERDINAND I,

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Rege al României,

La toți de față și viitori sănătate:

Corpurile Legiuitoare au votat și adoptat, iar Noi sancționăm ce urmează:

Lege asupra Unirii Basarabiei cu Vechiul Regal României

Art. unic. Se ratifică, investindu-se cu putere de lege, Decretul-Lege nr. 842 din 9 aprilie 1918, publicat în Monitorul Oficial nr. 8, din 10 aprilie 1918, privitor la unirea Basarabiei cu Vechiul regal al României, cu cuprinderea următoare:

FERDINAND I

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Rege al României,

La toți de față și viitori sănătate:

Sfatul Țării din Basarabia, în ședința lui de la 27 martie (9 aprilie) 1918, votând prin 86 voturi pentru, 3 contra, fiind și 36 abțineri, următoarea revoluțiune:

În numele Poporului Basarabiei, Sfatul Țării declară:

Republica Democratică Moldovenească (Basarabia), în hotarele ei dintre Prut, Nistru, Dunăre, Marea Neagră și vechile granițe cu Austria, ruptă de Rusia acum o sută și mai bine de ani din trupul vechei Moldove, în puterea dreptului istoric și dreptului de Neam, pe baza principiului ca popoarele singure să-și hotărască soarta lor, de azi înainte și pentru totdeauna,

Se unește cu Mama sa România.

Și Președintele Consiliului Nostru de miniștri declară că:

În numele Poporului român și al Regelui lui M[ajestatea] S[a] Ferdinand I al României, iau act de acest vot cvasiunanim și declar la rândul meu Basarabia unită cu România pe veci, una și nedespărțită.

Dat în Iași, la 9 aprilie 1918.

FERDINAND I.

Președintele Consiliului de Miniștri, / A[lexandru] Marghiloman.

Ministru de Justiție, / D[em.] Dobrescu.

Această lege s-a votat de Adunarea Deputaților, în ședința de la 29 decembrie, anul 1919, în unanimitate, cu aclamațiuni.

Președinte, / Nicolae Iorga, (L.S.A.D.)

Secretar, / Teodosie Bârcă.

Această lege s-a votat de Senat în ședința de la 29 decembrie anul 1919, în unanimitate, cu aclamațiuni.

P[entru] Președinte, / Dr. C. Șumuleanu (L.S.S.)

Secretar, / I. Balbarea

Promulgăm această lege și ordonăm ca ea să fie investită cu sigiliul Statului și publicată prin Monitorul Oficial

Dat în București, la 31 decembrie 1919
[ss] FERDINAND I (L.S.St.)
Președintele Consiliului de Miniștri, /
Dr. Al[exandru] Vaida-Voievod¹
Ministru de Stat fără portofoliu, / I[on] Inculeț
Ministru de Justiție, ad-interim, / Ștefan C[iceo] Pop.

Bb. Vasile PUȘCAȘ: *Marea Unire 1918. România Mare. Acte și documente*, [Cluj-Napoca: Studia Editură și Tipografie, 2018], pp. 88-89.

XIX

1920 mai 22 / iunie 4, Trianon.

**Recunoașterea internațională a unirii teritoriilor
românești din Ungaria cu România.**

TRACTAT¹ DE PACE

Puterile aliate și asociate și Ungaria

Protocol și Declarațiuni

Din 4 iunie 1920 / (TRIANON)

STATELE UNITE ALE AMERICII, IMPERIUL BRITANIC, FRANȚA,
ITALIA ȘI JAPONIA

Puterile desemnate în Tractatul de față ca Principalele
Puteri aliate și asociate:

BELGIA, CHINA, CUBA, GRECIA, NICARAGUA, PANAMA, POLONIA,
PORTUGALIA, ROMÂNIA, STATUL SERBO¹-CROAT-SLOVEN, SIAM,
CEHOSLOVACIA,

Constituind împreună cu principalele Puteri de mai sus,
Puterile aliate și asociate, / de o parte,

și UNGARIA / de altă parte;

Considerînd că, în urma cererii fostului Guvern Imperial și
Regal al Austro-Ungariei, un armistițiu a fost acordat Austro-
Ungariei la 3 noiembrie 1918, de către principalele Puteri aliate
și asociate și completat în ce privește Ungaria prin
Convențiunea Militară din 13 noiembrie 1918, pentru ca un
Tractat de pace să poată fi încheiat;

Considerînd că Puterile aliate și asociate sunt¹ de
asemenea doritoare că războiul în care unele dintre ele au fost

tîrîte pe rînd, în mod direct sau indirect, contra Austro-Ungariei, și care își are originea în declarațiunea de război adresată, la 28 iulie 1914, de către fostul Guvern Imperial și regal al Austro-Ungariei, Serbiei și în ostilitățile conduse de Germania, aliata Austro-Ungariei, să facă loc unei păci temeinice, drepte și durabile;

Considerînd că fosta monarhie austro-ungară a încetat azi de a mai exista și a făcut loc în Ungaria unui guvern național ungar;

...

SECȚIUNEA III / ROMÂNIA

Articolul 45 / Ungaria renunță, în ceea ce o privește, în favoarea României la toate drepturile și titlurile asupra teritoriilor fostei monarhii austro-ungare situate dincolo de frontariile Ungariei, astfel cum sunt fixate la articolul 27. Partea II (Fronțariile Ungariei) sînt¹ recunoscute prin prezentul Tractat sau prin orice alte Tractate încheiate în scop de a regula afacerile actuale, a făcînd parte din România.

Bb. *România. Documente străine despre români*. Ed. II-a. București: Direcția Generală a Arhivelor Statului din România, 1992, p. 321.

XX

1920 octombrie 28, Paris.

**Tratatul internațional de recunoaștere a unirii
Basarabiei cu România.**

(LEGE

Art. unic. Guvernul [României] este autorizat de a ratifica și a face să execute Tratatul privitor la Unirea Basarabiei cu România, semnat la Paris la 28 octombrie 1920, de către Marea Britanie, Franța, Italia, Japonia, principalele aliatale, și România.

Copii și traducere autentice de pe zisa Convențiune se alătură la prezenta lege.

Depunerea ratificărilor Tratatului pentru Unirea Basarabiei a avut loc la Paris, la 19 mai 1922)

Imperiul Britanic, Franța[,], Italia, Japonia, principalele puteri aliate, și România:

Considerând că în interesul păcii generale în Europa trebuia asigurată încă de pe acum în Basarabia o suveranitate, care să corespundă la aspirațiile populației și să garanteze minorităților de rasă, religione sau limbă protecțiunea ce le este datorată;

Considerând că, din punctele de vedere geografic, etnografic, istoric și economic, Unirea Basarabiei cu România este pe deplin justificată;

Considerând că populațiunea Basarabiei a manifestat dorința de a vedea Basarabia unită cu România;

Considerând, în sfârșit, că România din propria ei voință dorește să dea garanții sigure de libertate și dreptate, fără deosebire de rasă, de religione sau de limbă, conform cu Tratatul semnat la Paris, la 9 decembrie 1919, locuitorii atât ai Vechiului Regat al României, cât și ai teritoriilor de curând transferate,

Au hotărât să încheie Tratatul de față și au desemnat pe plenipotențiarilor lor, care s-au înțeles asupra stipulațiilor următoare:

Art. 1. Înalte părți contractante declară că recunosc suveranitatea României asupra teritoriului Basarabiei, cuprins între frontiera actuală a României, Marea Neagră, cursul Nistrului de la gura sa până la punctul unde este tăiat de vechiul hotar dintre Bucovina și Basarabia și acest vechi hotar.

Art. 2. O Comisiune compusă din trei membri, dintre care unul va fi numit de principalele puteri aleiate, unul de România și unul de Consiliul Societății Națiunilor pe seama Rusiei, va fi constituită în termen de 15 zile, cu începere de la punerea în vigoare a Tratatului de față spre a fixa pe teren noua linie de frontieră a României.

Art. 3. România se obligă a respecta și a face să fie riguros respectate pe teritoriul Basarabiei arătat la art. 1 stipulațiunile

Tratatului semnat la Paris, la 9 decembrie 1991, de către principalele puteri aliate și asociate și România, și anume: a asigura locuitorilor fără deosebire de rasă, de limbă sau de religie aceleași garanții de libertate și dreptate, ca și celorlalți locuitori din toate ținuturile ce fac par[t]e din Regatul României.

Art. 4. Naționalitatea română va fi dobândită în deplin drept, cu excluderea oricărei alteia, de către supușii fostului imperiu al Rusiei, stabiliți pe teritoriul Basarabiei, arătat la articolul 1.

Art. 5. În termen de doi ani, cu începere de la punerea în vigoare a Tratatului de față, supușii fostului Imperiu al Rusiei, în vârstă de mai mult de 18 ani și stabiliți pe teritoriul Basarabiei, arătat la art. 1, vor putea opta pentru orice altă naționalitate ar putea dobândi.

Opțiunea soțului va atrage după sine pe aceea a soției, opțiunea părinților va atrage după sine pe aceea a copiilor lor în vârstă de mai puțin de 18 ani.

Personale care vor fi exercitat dreptul de opțiune prevăzut mai sus, vor trebui, în cele 12 luni următoare, să-și transporte domiciliul în Statul în favoarea căruia vor fi optat.

Ele vor putea să-și păstreze bunurile imobiliare pe care le-ar poseda pe teritoriul român. Ele vor putea să ia cu dânssele bunurile lor mobile de orice natură, asupra cărora nu se va impune nici o taxă de ieșire.

Art. 6. România recunoaște ca supuși români, deplin și fără nici o formalitate, pe supușii fostului Imperiu al Rusiei, născuți pe teritoriul Basarabiei, arătat la art. 1, din părinți domiciliați acolo, chiar dacă la data puterii [= punerii] în vigoare a Tratatului de față ei înșiși nu și-ar avea domiciliul pe zisul teritoriu.

Totuși în termenul celor doi ani, care vor urma punerii în vigoare a Tratatului de față, aceste persoane vor putea declara în fața autorităților competente, din țara în care își au reședința, că renunță la naționalitatea română și ele vor înceta atunci de a fi socotite ca supuși români. În această privință, declarațiunea soțului va fi socotită valabilă pentru soție și

aceea a părinților va fi socotită valabilă pentru copii în vârstă de mai puțin de 18 ani.

Art. 7. Înaltele părți contractante recunosc că gura Dunării, numită gura Chilieii, trebuie să treacă sub jurisdicțiunea Comisiunii Europene a Dunării.

În așteptarea încheierii unei Convențiuni generale cu privire la regimul internațional al căilor de comunicație pe apă, România se obligă a aplica, în ceea ce privește porțiunile din sistemul fluvial al Nistrului, care pot fi cuprinse pe teritoriul ei sau care alcătuiesc fruntariile acestui teritoriu, regimul prevăzut în paragraful 1 al art. 332 și în articolele 333-338 din Tratatul de pace cu Germania, încheiat la 28 iunie 1919.

Art. 8. România își va asuma responsabilitatea pentru partea proporțională ce revine Basarabiei din datoria publică a României, precum și din celelalte angajamente financiare ale Statului rus, așa cum va fi determinată printr-o Convențiune particulară între principalele puteri aliate și asociate¹, de pe o parte, și România de altă parte. Această convențiune va fi pregătită de către o Comisiune arătată de zisele puteri. În cazul în care Comisiunea nu ar ajunge la un acord în termen de doi ani, chestiunile în litigiu vor fi supuse fără întârziere la arbitrajul Consiliului Societății Națiunilor.

Art. 9. Înaltele părți contractante vor invita Rusia să adere la Tratatul de față, de îndată ce va exista un Guvern rus recunoscut de ele. Ele își rezervă dreptul de a supune arbitrajului Consiliului Societății Națiunilor toate chestiunile, care ar putea fi ridicate de Guvernul rus cu privire la detaliile acestui Tratat, fiind bine stabilit că fruntariile definite de acest Tratat, precum și suveranitatea României asupra teritoriilor pe care le cuprinde nu vor putea fi puse în discuțiune.

Se va proceda la fel în ce privește toate dificultățile ce ar putea naște ulterior din aplicarea sa [a Tratatului].

Tratatul de față va fi ratificat de Puterile semnatare. El nu va intra în vigoare decât după depunerea acestor ratificări și cu începere de la intrarea în vigoare a Tratatului semnat de

principalele puteri aliate și asociate și România, la 9 decembrie 1919.

Depunerea ratificărilor va avea loc la Paris.

Făcut la Paris, în 28 octombrie, una mie nouă sute douăzeci, într-un singur exemplar, care va rămâne depus în arhiva Guvernului Republicii Franceze și de pe care vor fi remise copii autentice fiecăreia din Puterile ale Tratatului.

Drept care Plenipotențiarilor de mai jos, ale căror depline puteri au fost recunoscute în bună și convenită formă, au semnat Tratatului de față.

(L.S.) Derby, (L.S.) Andrew Fischer¹, (L.S.) Derby[,] (L.S.) G. Leygues, (L.S.) Jules Cambon, (L.S.) Bonin, (L.S.) Ishii, (L.S.) Tache¹ Ionescu, (L.S.) D.I. Ghica.

Bb. Vasile PUȘCAȘ: *Marea Unire, 1918. România Mare. Acte și documente*, [Cluj-Napoca: Studia Editură și Tipografie, 2018], pp. 91-94.

*

SĂRBĂTOAREA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI ÎN DATE ȘI... TEXTE

Există delimitări terminologice între „sărbătoarea națională” și „zi națională”. Sărbători naționale pot fi mai multe, ziua națională este una singură. Ca „zi națională” a fost proclamată doar 1 Decembrie în anul 1990. Celelalte au purtat titulatura de „sărbători naționale”.

Cele 4 sărbători naționale au fost:

1861-1866: 24 Ianuarie [1859].

1866-1947: 10 Mai [1866].

1948-1989: 23 August [1944].

1990- . 1 Decembrie [1918].

A

1860 decembrie, Iași.

Mihail Kogălniceanu propune ziua de 24 ianuarie ca sărbătoare națională printr-un memoriu trimis domnului Alexandru Ioan Cuza.

Subsemnatul are dar onoarea a propune Înălțimii Voastre să binevoiți a încuviința ca în viitor numai 24 Ianuarie să se serbeze în Principatele Unite, ca Sărbătoare Națională, ca ziua care făcându-vă Domnitorul României, v-au încredințat prin însăși această nobilă misie de a realiza marea dorință și trebuință a Națiunii Noastre.

Bb. Garbiela ANTONIU: „24 Ianuarie, zi de sărbătoare a românilor”, *Jurnalul*, 2011 | 23, <jurnalul.ro/campaniile-jurnalul/24-ianuarie-zi-de-sarbatoare-a-romanilor-565790.html>

B

1860 decembrie 27 (s.v.), Iași.

Alexandru Ioan Cuza oficializează 24 ianuarie ca sărbătoare națională.

Se aprobează¹, înconștiințându-se¹ și pe Guvernul din București.

Bb. Garbiela ANTONIU: „24 Ianuarie, zi de sărbătoare a românilor”, *Jurnalul*, 2011 I 23, <jurnalul.ro/campaniile-jurnalul/24-ianuarie-zi-de-sarbatoare-a-romanilor-565790.html>

B1

1861 ianuarie 24 (s.v.) –Prima sărbătorire oficială (cu mare fast) a Zilei unirii.

B2

1866 februarie 11/24 –Abdicarea lui Alexandru Ioan Cuza. Sărbătorirea zilei de 24 ianuarie cade în desuetudine.

B3

1897 martie 7 –Prin **Legea pentru repaozul¹ în zilele de Duminică și sărbători** se stabilesc 14 sărbători bisericești și două laice. Acestea din urmă erau: 24 Ianuarie și 10 Mai.

C

1919 noiembrie 13, [Sibiu]

Prima decizie de sărbătorire a zilei de 1 Decembrie prin Decretul XXIII semnat de Iuliu Maniu (președintele Consiliului Dirigent).

Art. 1. Până când legislațiunea va face dispoziții unitare zilele de 24. Ianuarie¹, 10. Maiu¹ și 1. Decemvrie¹ ale fiecărui an se declară ca sărbători de stat cu repaus dominical¹ și se estind¹ asupra lor toate normele legale relative la repausul dominical.

Bb. *Gazeta Oficială* publicată de Consiliul Dirigent al Transilvaniei și Ținuturilor Românești din Ungaria, nr. 66, 1919 XI 15, p. 1.

D

1920 februarie 8, București.

24 Ianuarie redevine oficial sărbătoare națională.

Art. unic. Ziua de 24 Ianuarie stil vechi (6 Februarie¹) va fi sărbătoare națională a Unirii tuturor Românilor.

[Legea] s'a adoptat în unanimitate, prin aclamațiuni.

Bb. *Monitorul oficial*, 1920 II 8.

D1

1925 iunie 17 –Se adoptă **Legea pentru reglementarea repausului duminical și al sărbătorilor legale** (promulgată prin Înaltul Decret Regal nr. 2038) prin care se stabilesc 3 sărbători laice: 24 Ianuarie, 1 Mai și 10 Mai.

E

1949 august 18, București.

Prin decret al Consiliului de Stat 23 august este proclamată sărbătoare națională.

Consiliul de Miniștri în ședința sa de la 18 August 1949

Având în vedere însemnătatea zilei de 23 August, ziua în care, datorită înaintării vijelioase spre București a glorioasei Armatei Sovietice eliberatoare, forțele muncitorești, populare, patriotice, conduse de Partidul Comunist Român au înlăturat dictatura fascistă antonesciană, asigurându-i-se astfel țării noastre independența și suveranitatea națională și deschizându-i-se drumul spre democrație populară și socialism;

În scopul de a da posibilitatea oamenilor muncii de la orașe și sate să cinstească aniversarea acestei zile istorice;

Pe temeiul dispozițiilor art. II din Decretul nr. 285 din 16 Octombrie 1948, pentru stabilirea sărbătorilor legale;

Hotărăște:

ART. 1. Ziua de 23 August se declară sărbătoare națională.

ART. 2. Tovarășul ministru al muncii și prevederilor sociale va aduce la îndeplinire prezenta hotărâre.

Bb. *Monitorul Oficial*, nr. 54, 1948 VIII 20.

F1

1990 iulie 31, București –Se adoptă Legea nr. 10 (promulgată de Ion Iliescu) prin care Parlamentul instituie ziua de 1 Decembrie ca zi națională a României.

F2

1990 august 1, București –Legea nr. 10 este publicată în *Monitorul Oficial*, nr. 95.

F3

1991 noiembrie 21, București.

Simbolurile naționale prevăzute de ultima Constituție a României.

Art. 12. Simboluri naționale:

1. Drapelul României este tricolor; culorile sunt așezate vertical, în ordinea următoare începând de la lance: albastru, galben, roșu.

2. Ziua națională a României este 1 Decembrie.

3. Imnul național al României este „Deșteaptă-te¹ române”.

4. Stema țării și sigiliul statului sunt stabilite prin legi organice.

* * *

SLATINA ȘI MAREA UNIRE
în fototeca
Muzeului Județean Olt

1. [*Regimentul 3 Olt încolonat în fața Cazărmii din Slatina-Olt, august, 1916*] (Foto carton, 23,5 x 17,5 cm, inv. 1596)
2. [*Regimentul 3 Olt-Slatina înainte de plecarea pe front în august 1916*] (Foto carton, 23,5 x 18 cm, inv. 1597)
3. [Însemnare cu creionul:] *Podul de peste Olt, Colonel Ionescu, Vineri, 11 Noembrie¹ 1916* (CP, 14 x 9 cm, inv. 663=894)
4. *Slatina vom Wasserturm* [= Din Turnul de apă (de pe Grădiște)]. Kunstanstalt Kilophot Ges. m.b.H. Wien, 1918. (CP, 14 x 9 cm, inv. 637=904) [Însemnare cu creionul:] „Oanță”.
5. *Slatina: Park* [= Parcul (din fața Prefecturii)] Kunstanstalt Kilophot Ges. m.b.H. Wien, 1918 (CP, 14 x 9 cm, inv. 640=903)
6. *Slatina: Distriktsgebäude*. Kunstanstalt Kilophot Ges. m.b.H. Wien, 1918 (CP, 14 x 9 cm, inv. 641=907)
7. *Slatina: Am Olt* [= La Olt] [Ștrandul Slatina]. Kunstanstalt Kilophot Ges. m.b.H. Wien, 1918 (CP, 14 x 9 cm, inv. 673=1598)
8. *Slatina: Präfektur* [= Prefectura]. Kunstanstalt Kilophot Ges. m.b.H. Wien, 1918 (CP, 14 x 9 cm, inv. 787=905)
9. *Slatina: Hauptplatz* [= Piața Centrală]. Kunstanstalt Kilophot Ges. m.b.H. Wien, 1918 (CP, 14 x 9 cm, [inv. 1110])

10. *Alba Iulia: Biserica de încoronare.* [Foto:] F. Schläser, Alba Iulia (CP, 14 x 9 cm, inv. 3288)
11. [*Alba Iulia: Catedrala Încoronării*]. Însemnare: „Alba Iulia, 14 aug[ust] 1923 (CP, 14 x 9 cm, inv. 3290)
12. („În amintirea înfăptuirii marelui ideal...”) (CP, 14 x 9 cm., color, inv. 3112)

* * *

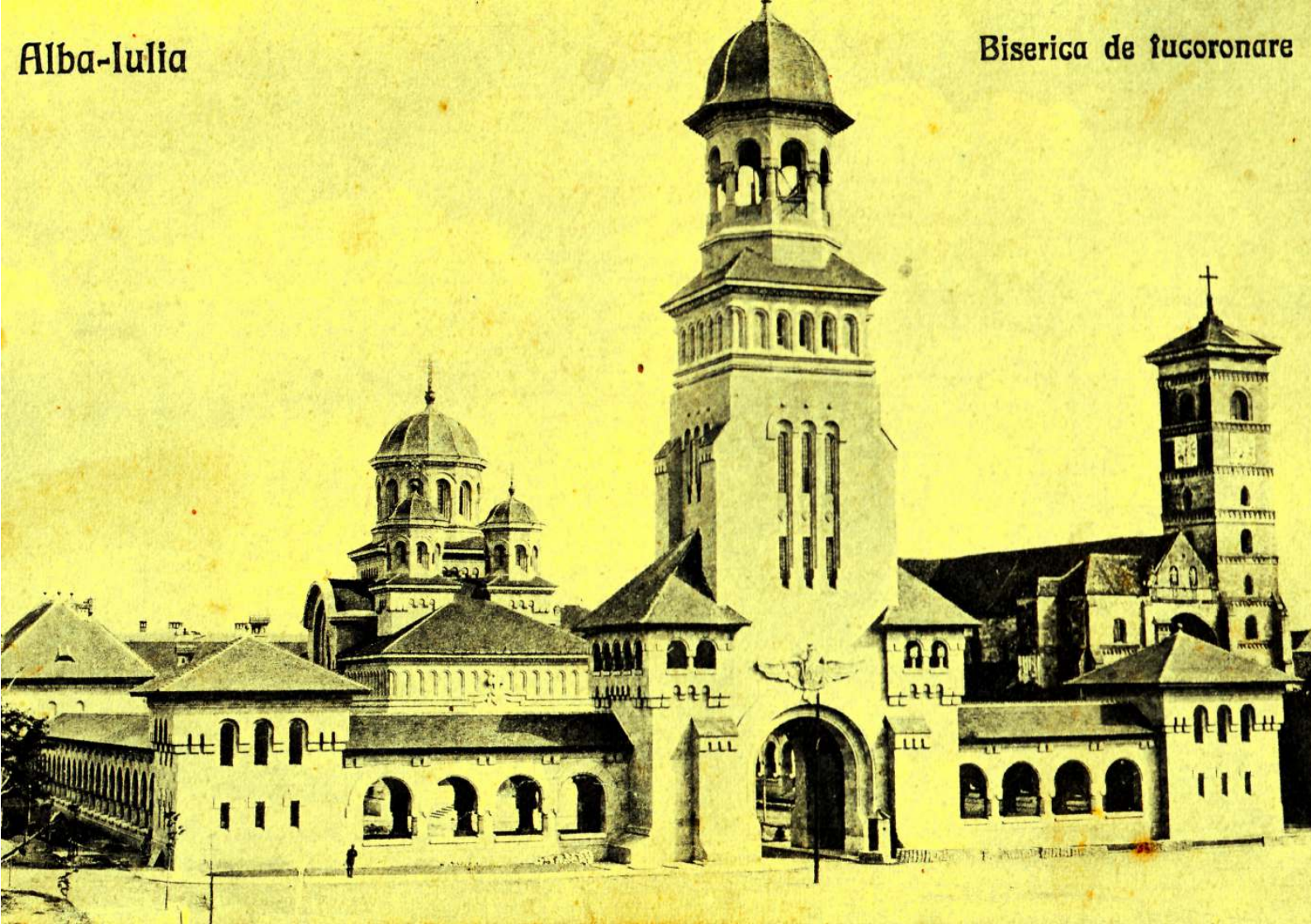

GRAND HOTEL REGAL

Alba-Iulia

Biserica de Incuronare

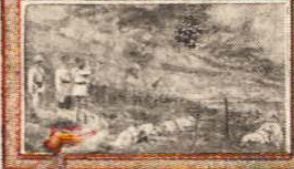

Vitor de aur Tara noastra are
si prevad
in secolul ei inaltare

si ori cal timp Roman voi fi.
Nu ma lene ca voi pieri...

INAMINTIREA INCAPTURII
MARELUI IDEAL
"UNIREA TUTULOR ROMANILOR"

Frimii Delegați ai Angliei, Franței, Italiei și Statelor

Unite.

Congresul de la Versailles

Paris

Cetățenii județului OLT, din România, întruniți astăzi 1 Iunie la Slatina într-o mare adunare Națională, roagă stăruitor pe înalții reprezentanți ai Puterilor Aliate și favorizorii și grăitelor viitoare să nu lase în inima tuturor Românilor rana sângerândă pe care au lăsat-o Frustrii în inima tuturor Francezilor după 1870.--

Benatul este Alsacia noastră și ori-ce bucată sfâșiată din el e sfâșiată din inșuși corpul nostru. Tisa, Mistrul și Dunărea nu sunt pentru noi dorințe deșarte și necesități reale, **adăposturi naturale** fără care România viitoare nu va avea nici siguranța nici liniștea necesară.--

Noi nu vom uita națiunile care ne vor sprijini în legitimizele noastre revendicări.--

După întrunirea dela sala Carpati, multimea cu muzica militară, societățile cu drapelele au parcurs străzile în liniște oprindu-se înaintea Palatului Administrativ, unde multimea văzând pe reprezentantul american, i-a făcut din nou manifestată, aci au vorbit I-I Scevola Zăgănescu, Avocat și I-I Institutur C. Poboran.--

Se petrecut în perfectă liniște.--

PREFECT OLT.

STEMA REGATULUI ROMÂNIEI ÎNTREGITE

1. STEMĂ CEA MARE

2. STEMĂ CEA MEDIE

3. STEMĂ CEA MICĂ

Stema se întrebuințează în trei forme :

1. Stema cea mare : în actele Statului emanate dela M. S. Regele și în actele oficiale internaționale, cum și în cazuri speciale din Înalt ordin al M. S. Regelui.
2. Stema cea medie, fără pavilion : de armată și autoritățile Statului.
3. Stema cea mică, compusă din cele trei scuturi cu coroana de oțel : pe sigile și stampile oficiale.